

Законодавчі ініціативи за період 01 серпня – 31 серпня 2021 року, що впливають на діяльність виробників з ВДЕ

Верховна Рада України

Закони, що набули чинності

20 серпня 2021 року набув чинності Закон України від 15 липня 2021 року № 1657-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення процедури приєднання до електричних мереж». Як проєкт закону був зареєстрований у ВРУ за № 5009 від 04.06.2021 року. Більш детальну інформацію щодо закону можна знайти у моніторингу законодавчих ініціатив за 01-20 липня 2021 року.

29 серпня 2021 року набув чинності Закон України від 14 липня 2021 року № 1639-IX «Про заходи, спрямовані на подолання кризових явищ та забезпечення фінансової стабільності на ринку природного газу». Як проєкт закону був зареєстрований у ВРУ за № 3508-д від 04.06.2021 року. Більш детальну інформацію щодо закону можна знайти у моніторингу законодавчих ініціатив за 01-20 липня 2021 року.

Президент України

Прийняті рішення

31 серпня 2021 року Указом Президента України від 28 серпня 2021 року № 452/2021 введено в дію Рішення Ради національної безпеки і оборони України «Про заходи з нейтралізації загроз в енергетичній сфері» від 30 липня 2021 року.

Серед визначених РНБОУ заходів виділяються такі, що можуть впливати на діяльність виробників та інвесторів у сфері ВДЕ, зокрема:

Кабінету Міністрів України доручається:

а) до 31 жовтня 2021 року внести до Верховної Ради України законопроект про внесення змін до деяких законів України щодо стимулювання виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії на ринкових засадах та **надання права виробникам електричної енергії виходити з балансуєючої групи гарантованого покупця та вільно продавати електричну енергію на ринку;**

б) до 31 грудня 2021 року внести до Верховної Ради України законопроект про внесення змін до деяких законів України щодо:

- **удосконалення умов підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії генеруючими установками споживачів;**
- продажу електричної енергії за двосторонніми договорами на електронних аукціонах з метою запровадження рівних умов реалізації електричної енергії за двосторонніми договорами для суб'єктів державного та приватного секторів економіки і підвищення прозорості та конкурентоспроможності ринку двосторонніх договорів шляхом створення повноцінної біржі з прозорим механізмом аукціонів;

в) до 31 жовтня 2021 року:

- розробити заходи щодо державного стимулювання, зокрема за рахунок **надання майданчиків з готовими схемами підключення до електричних і газових мереж, будівництва маневрених генеруючих потужностей та систем накопичення енергії**;
- **прискорити впровадження аукціонів на будівництво маневрених генеруючих потужностей**;
- активізувати роботу щодо інтеграції України до Європейської мережі операторів системи передачі електроенергії (ENTSO-E) відповідно до взятих державою міжнародних зобов'язань;

г) до 31 грудня 2021 року розробити та затвердити:

- **критерії оцінки допустимості державної допомоги** на захист навколишнього природного середовища та **у сфері енергетики**;
- **порядок поступового переходу до економічно обґрунтованої ціни на електричну енергію для побутових споживачів** та здійснення в умовах такого переходу соціального захисту осіб, які потребують державної підтримки та допомоги;

г) до 30 вересня 2021 року забезпечити **перехід від товарного до фінансового механізму покладення спеціальних обов'язків на учасників ринку електричної енергії** для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії із забезпеченням доступності електричної енергії для побутових споживачів з 1 жовтня 2021 року;

д) до 31 серпня 2021 року опрацювати питання щодо:

- введення плати за потужність для виробників електричної енергії з метою підтримки доступного резерву генерувальних потужностей в обсягах, достатніх для забезпечення балансової надійності об'єднаної енергетичної системи України та безпеки постачання електричної енергії;
- створення нового водневого продуктопроводу Україна – ЄС та залучення інвестицій для реалізації цього проект.

є) до 31 грудня 2021 року **схвалити водневу стратегію України** та затвердити план заходів з її виконання, який має передбачати внесення відповідних змін до актів законодавства;

ж) до 31 грудня 2021 року разом з Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку і Національним банком України **схвалити Концепцію запровадження та розвитку ринку "зелених" облігацій та затвердити план заходів з її реалізації**;

з) запропонувати Національній комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, разом з іншими центральними органами виконавчої влади:

- опрацювати питання відкриття інформації щодо учасників ринків на власних сайтах та на сайтах операторів на всіх сегментах ринків, інформації у системі ринку щодо фактичних обсягів продажу електричної енергії на ринку двосторонніх договорів, ринку "на добу наперед", внутрішньодобовому ринку, небалансів на балансуєчому ринку, додаткових послуг на сегментах ринків електроенергії для уникнення ризику зловживань;
- опрацювати питання удосконалення правил функціонування ринку електричної енергії в частині ціноутворення згідно з нормами європейського законодавства;
- внесення змін до нормативно-правових документів щодо перепродажу електроенергії на ринку "на добу наперед" та внутрішньодобовому ринку з боку постачальників і трейдерів; встановлення максимальної граничної ціни на ринку "на добу наперед", внутрішньодобовому ринку та балансуєчому ринку на рівні максимальної ціни

електричної енергії, виробленої генеруючими установками об'єднаної енергетичної системи України.

Кабінет Міністрів України

Прийняті рішення

11 серпня 2021 року Кабінетом Міністрів України прийнято постанову № 859, яка вносить зміни в Постанову КМУ від 5 червня 2019 року № 483 та викладає у новій редакції Положення про покладення спеціальних обов'язків на учасників ринку електричної енергії для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії (далі – Положення про ПСО).

Нова схема ПСО починає діяти з 1 жовтня 2021 року та діятиме до 30 квітня 2022 року. Нове Положення про ПСО передбачає перехід від товарного до фінансового механізму покладення спеціальних обов'язків на учасників ринку електричної енергії для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії для забезпеченням доступності електричної енергії для побутових споживачів з 1 жовтня 2021 року.

Зберігається зобов'язання постачальників універсальних послуг (ПУП) постачати електричну енергію побутовим споживачам за фіксованими цінами. Для забезпечення постачання електричної енергії побутовим споживачам за фіксованими цінами:

а) ПУП купують на ринку електричну енергію в обсягах, необхідних для постачання побутовим споживачам за двосторонніми договорами на електронних аукціонах у ДП «НАЕК «Енергоатом» та на ринку «на добу наперед» та внутрішньодобовому ринку електричної енергії.

б) для компенсації різниці між ціною купівлі електричної енергії на ринку та фіксованою ціною продажу електричної енергії побутовим споживачам ПУП укладають з Гарантованим покупцем Договір про надання послуги із забезпечення доступності електричної енергії для побутових споживачів.

в) для фінансування витрат Гарантованого покупця із компенсації ПУП різниці між ціною купівлі електричної енергії на ринку та фіксованою ціною продажу електричної енергії побутовим споживачам Гарантований покупець укладає з ДП «НАЕК «Енергоатом» та ПрАТ «Укргідроенерго» Договори про надання послуги із забезпечення доступності електричної енергії для побутових споживачів Гарантованим покупцем.

г) Гарантований покупець здійснює розрахунок з ПУП за надані ПУП послуги, отримуючи від ДП «НАЕК «Енергоатом» та ПрАТ «Укргідроенерго» платіж за надані послуги із забезпечення доступності електричної енергії для побутових споживачів. Розрахунок здійснюється 5 рівними авансовими платежами протягом місяця з остаточним розрахунком до 15 числа місяця, що слідує за розрахунковим.

Окрім покладення спеціальних обов'язків на ПУП, Гарантованого покупця та виробників, нова схема ПСО передбачає покладення спеціальних обов'язків на ОСР, які зобов'язуються купувати власні технологічні витрати електричної енергії у ДП «НАЕК «Енергоатом» на електронних аукціонах.

Для реалізації нової схеми ПСО:

- до 15 вересня 2021 р. ПУП, Гарантований покупець, ДП «НАЕК «Енергоатом», ПрАТ «Укргідроенерго» повинні укласти договори, передбачені Положенням про ПСО;

- до 27 вересня 2021 р. ПрАТ «Укргідроенерго» повинен забезпечити авансування Гарантованому покупцю послуги із забезпечення доступності електричної енергії для побутових споживачів у сумі 1 млрд. гривень. Сума невикористаного авансування станом на 31 грудня 2021 р. підлягає поверненню ПрАТ «Укргідроенерго» до 15 січня 2022 р.

18 серпня 2021 року Кабінетом Міністрів України прийнято постанову № 876 «Про внесення змін до пункту 4 Положення про Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України».

Відповідно до рішення КМУ на Держенергоефективності покладаються повноваження щодо:

- затвердження або відмови у затвердженні відповідних істотних умов енергосервісних договорів щодо об'єктів державної власності;
- здійснення розрахунку та оприлюднення середньозважених тарифів для подальшого встановлення уповноваженими органами тарифів на теплову енергію, вироблену з використанням альтернативних джерел енергії, для потреб населення, установ та організацій, що фінансуються з державного чи місцевого бюджету, а також тарифів на її транспортування та постачання на підставі інформації НКРЕКП та органів місцевого самоврядування щодо встановлених ними тарифів на теплову енергію, вироблену з використанням природного газу, для потреб населення, установ та організацій, що фінансуються з державного чи місцевого бюджету, а також тарифів на її транспортування та постачання;
- забезпечення у межах повноважень функціонування системи енергетичної сертифікації будівель;
- забезпечення здійснення незалежного моніторингу енергетичних сертифікатів;
- підготовка пропозицій щодо **розміру річних квот підтримки** суб'єктів господарювання, які виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії;
- участь у розгляді та відборі **інвестиційних проектів** та проектів екологічного спрямування у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, **енергозбереження, відновлюваних джерел енергії** та альтернативних видів палива, здійснення моніторингу їх впровадження;
- **забезпечення видачі гарантії походження електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел енергії;**
- **запровадження та розвитку ринку зелених облігацій у сфері** ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, **відновлюваних джерел енергії** та альтернативних видів палива.

-

11 серпня 2021 року Кабінетом Міністрів України прийнято постанову № 863 «Про внесення змін до Положення про Міністерство енергетики України».

Відповідно до рішення КМУ на Держенергоефективності покладаються повноваження **управління корпоративними правами**, що належать державі у статутному капіталі **суб'єктів господарювання**, які діють на підставі ліцензії на провадження діяльності з транспортування природного газу або на

підставі ліцензії на **провадження діяльності з передачі електричної енергії**, або господарських організацій, що володіють корпоративними правами щодо таких суб'єктів господарювання.

Міністерство енергетики України

Проекти, оприлюднені для обговорення

26 серпня 2021 року Міненерго оприлюднило для обговорення проект Закону України "Про внесення змін до деяких законів України щодо стимулювання виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії на ринкових засадах".

Проект Закону розроблено на виконання Закону України 21.07.2020 р. № 810-IX та Меморандуму, що був укладений між державними органами та асоціаціями ВДЕ інвесторів у червні 2020 року.

Проектом Закону, зокрема, пропонується наступне.

Обмеження щодо встановлення «зеленого» тарифу

Обмежити перелік об'єктів ВДЕ, які у майбутньому матимуть право на встановлення «зеленого» тарифу, об'єктами, які відповідно до Закону України «Про альтернативні джерела енергії» мають право не брати участь в аукціонах та вводяться в експлуатацію до **31 грудня 2022 року**. При цьому, дане обмеження не буде поширюватись на нові генеруючі установки споживачів потужністю до 150 кВт.

Перехід на нову систему стимулювання Feed-in Premium

Проектом Закону пропонується дозволити виробникам з ВДЕ **за їх бажанням виходити з балансуєчої групи Гарантованого покупця**. Виробник буде здійснювати продаж виробленої електричної енергії на всіх сегментах ринку. З метою забезпечення державних гарантій щодо оплати відпущеної виробниками електричної енергії за «зеленим» тарифом між виробником та Гарантованим покупцем **буде укладатись Договір виробника про надання послуги** із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел (далі – Договір виробника про надання послуги). Договір виробника про надання послуги укладається відповідно до типової форми, що затверджується НКРЕКП. Виробники з ВДЕ, які є діючими учасниками ринку, для переходу до нової схеми підтримки повинні укласти з Гарантованим покупцем Договір виробника про надання послуги. З дати набрання чинності цим договором втрачає чинність договір купівлі-продажу електричної енергії за "зеленим" тарифом.

Відповідно до Договору виробник з ВДЕ надаватиме Гарантованому покупцю послугу із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел. **Обсяг послуги**, визначається як сальдоване значення обсягів відпущеної в мережу електричної енергії та отриманої з мережі електричної енергії у відповідному періоді. При цьому, обсяг відпущеної електричної енергії у відповідному періоді визначається з урахуванням витрат електричної енергії на власні потреби відповідного об'єкту ВДЕ.

Вартість послуги, що надається виробником з ВДЕ Гарантованому покупцю, розраховується Гарантованим покупцем для кожного об'єкту ВДЕ (черги, пускового комплексу) окремо. Вартість послуги визначається як добуток сальдованого значення обсягів відпущеної в мережу електричної енергії та отриманої з мережі електричної енергії у відповідному періоді та різниці між розміром «зеленого» тарифу і розрахунковою ринковою ціною. При цьому, розрахункова ринкова ціна не може бути нижчою ніж ціна РДН або середньозважена ціна за двосторонніми договорами, що укладаються Гарантованим покупцем на електронних аукціонах.

Порядок визначення розрахункової ринкової ціни та сплати послуги затверджується НКРЕКП.

У разі, якщо визначений розмір розрахункової ринкової ціни у встановленому періоді дорівнює або є вищим за «зелений» тариф послуга не сплачується виробнику з ВДЕ.

Система стимулювання Feed-in Tariff

Для виробників з ВДЕ, які залишаються у балансуючій групі Гарантованого покупця, поточний правовий режим державної підтримки за «зеленим» тарифом не змінюється.

Система стимулювання для суб'єктів, які набули право на підтримку за результатами аукціонів

Строк підтримки виробників з ВДЕ, які набули право на підтримку за результатами аукціонів, зменшується до 15 років.

Виробник з ВДЕ, які набувають право на підтримку за результатами аукціонів, укладають за результатами аукціонів з Гарантованим покупцем Договір виробника про надання послуги. Механізм підтримки виробників ВДЕ, які набули право на підтримку за результатами аукціонів, реалізується у проекті закону аналогічно як для виробників з ВДЕ, які працюють за «зеленим» тарифом та виходять зі складу балансуючої групи Гарантованого покупця.

Детально з проектом можна ознайомитись за посиланням

http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?art_id=245570020&cat_id=167475

Зауваження та пропозиції до проекту Закону України приймаються в письмовому вигляді та на вказану у повідомленні електронну пошту протягом місяця (до 26 вересня 2021).

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг

Прийняті рішення

11 серпня 2021 року НКРЕКП прийнято постанову № 1312 «Про затвердження Змін до Порядку опублікування інформації про частку кожного джерела енергії, використаного для виробництва електричної енергії, та вплив на навколишнє природне середовище, спричинений виробництвом електричної енергії».

Зазначеною постановою вносяться зміни до Порядку опублікування інформації про частку кожного джерела енергії, використаного для виробництва електричної енергії, та вплив на навколишнє природне середовище, спричинений виробництвом електричної енергії, що затверджений постановою НКРЕКП від 26 квітня 2019 року № 642. Зокрема, від виробника електричної енергії вимагається оприлюднювати на власному вебсайті інформацію про частку кожного джерела енергії, використаного для виробництва електричної енергії, за відповідною формою **не пізніше п'ятого робочого дня після завершення календарного місяця**.

Також вносяться зміни щодо порядку опублікування іншими учасниками ринку електричної енергії інформації про частку кожного джерела енергії, використаного для виробництва електричної енергії, та вплив на навколишнє природне середовище, спричинений виробництвом електричної енергії.